

Proposta
PLAN MUNICIPAL DE
XESTIÓN DE RESIDUOS
URBANOS DO CONCELLO
DE ARTEIXO
2018-2025

Concello de Arteixo

Maio 2017

ÍNDICE

1. INTRODUCCIÓN.....	3
1.1. XUSTIFICACIÓN.....	3
1.2. CONTIDO DO PLAN.....	4
1.3. ÁMBITO DE APLICACIÓN.....	5
2. MARCO DE REFERENCIA.....	7
2.1. ESCENARIO SOCIODEMOGRÁFICO.....	7
2.2. ANTECEDENTES DE XESTIÓN.....	8
2.3. REFERENCIAS LEGAIS.....	8
2.4. ANÁLISE DA SITUACIÓN ACTUAL.....	12
3. PLANIFICACIÓN ESTRATÉXICA	16
3.1. PRINCIPIOS XERAIS.....	16
3.2. OBXECTIVOS ESTRATÉXICOS.....	17
3.3. PROGRAMAS DE ACTUACIÓN.....	19
3.4. LÍÑAS DE ACTUACIÓN.....	19
3.5. COMUNICACIÓN.....	25
3.6. RECURSOS ECONÓMICOS.....	25
3.7. SEGUIMIENTO E AVALIACIÓN.....	26
4. INSTRUMENTOS DO PLAN.....	29

1. INTRODUCCIÓN

Un dos problemas inherentes ao nivel de desenvolvemento de todas as sociedades é o que presenta a xestión dos residuos domésticos ou urbanos, materia sobre a que en consonancia co disposto no artigo 25 de Lei 7/1985 de Bases de Réxime Local (LBRL), corresponde exercer aos concellos, que deberán prestar, entre outros, o servizo de recollida e tratamento, declarándose ao seu favor unha reserva expresa no artigo 86 do citado corpo legal.

Desde o ano 2000, a xestión de residuos no Concello de Arteixo desempeñouse a través da entidade Consorcio As Mariñas, constituído polos concellos de Abegondo, Arteixo, Bergondo, Betanzos, Cambre, Carral, Culleredo, Oleiros e Sada, e que segundo os estatutos desta entidade tiña por obxecto, entre outros, a prestación parcial ou integral do servizo de recollida selectiva e transporte conxunto de residuos, e no seu caso, cantas outras competencias atribúa a lexislación xeral ou sectorial nesta materia (Resolución do 18 de xullo de 2000, da Dirección Xeral de Administración Local, pola que se dispón a publicación, no Diario Oficial de Galicia, dos estatutos do consorcio As Mariñas, publicado no DOG o día 28 de xullo de 2000).

Co transcorrer do tempo veuse dilucidando que a xestión de residuos poderíase xestionar cun modelo máis eficiente ao actual e que ademais atendese ás novas esixencias que se expoñen a nivel normativo no horizonte do ano 2020; neste sentido, o Pleno da Corporación do Concello de Arteixo acordou o exercicio do Concello de Arteixo do dereito de separación do Consorcio das Mariñas para levar a cabo a xestión directa que en materia de residuos a lexislación encomenda ás Entidades Locais.

Todo iso implica un cambio de rumbo a partir da xestión que ata o momento viña realizando, de forma consorciada, cara a uns novos obxectivos e retos a consolidar nos próximos anos. É por isto que se considera necesario argumentar unha folla de ruta concisa que determine e xustifique esta ambición, a cal toma forma como Plan Municipal de Xestión de Residuos Urbanos (PMGRU) de Arteixo, que este documento contén.

1.1. XUSTIFICACIÓN

A Directiva 2008/98/CE do Parlamento Europeo e do Consello, do 19 de novembro de 2008, sobre os residuos e pola que se derrogan determinadas directivas tamén denominada Directiva Marco de Residuos (DMR), incorpora a obriga de establecer plans de prevención e xestión de residuos, que deben de integrar no seu proceso de desenvolvemento ou revisión a toma en consideración dos impactos ambientais asociados á súa xeración e xestión.

A Lei 22/2011, do 28 de xullo, de residuos e chans contaminados, establece que lle corresponde ás Comunidades Autónomas a elaboración dos plans autonómicos de xestión de residuos.

Con este marco, Galicia elaborou a configuración do seu Plan de Xestión de Residuos Urbanos (PXRUG), que na súa actualización de decembro de 2016 estende o seu período de vixencia até o ano 2022. Esta

actualización dá resposta e adapta os novos obxectivos en materia de reciclaxe e preparación para a reutilización que define o recente Plan Estatal Marco de Residuos (PEMAR). De igual modo, define que os plans autonómicos poderán establecer a contribución das entidades locais, de forma independente ou asociada, ao cumprimento dos obxectivos aplicables aos residuos de competencia municipal.

O Concello de Arteixo, asumindo a súa responsabilidade ambiental na consecución destes obxectivos e cara á propia optimización da xestión de residuos local, asume a necesidade de configurar unha planificación propia, en liña cos criterios e compromisos establecidos a nivel europeo.

Paralelamente, quere incorporar ao presente Plan un programa específico de prevención de residuos, co contido establecido no artigo 15 da Lei 22/2011.

Reforza esta decisión o feito de que o propio PXRUG define, na súa liña estratéxica 8 a necesidade de incrementar a planificación territorial e impulsar novos instrumentos para a xestión sustentable de residuos, ben a través do fomento da organización territorial, do impulso de plans territoriais que inclúan prevención, recollida selectiva ou o desenvolvemento de infraestruturas, así como fomentando a cooperación entre sistemas de xestión.

Estas consideracións convidan a intervir nos sistemas actuais, para dotalos dunha maior profundidade e pretensións para o cumprimento de obxectivos legais, involucrar á poboación e prestarlles á súa vez servizos axustados ás súas necesidades.

1.2. CONTIDO DO PLAN

A estrutura e contido do presente plan responde ao disposto pola Lei 22/2011, de residuos e chans contaminados no seu artigo 14 en canto a requisitos que deberán cumprir os plans autonómicos de xestión de residuos.

Pola súa banda, o artigo 24 da Lei 10/2008, de 3 de novembro, de residuos de Galicia, establece que as entidades locais poderán elaborar e aprobar os seus propios plans de xestión de residuos urbanos, de conformidade con previsto na normativa básica, nesta lei, nas súas normas de desenvolvemento e nos plans autonómicos en materia de residuos.

Indica que estes plans respectarán as directrices contidas, neste caso, no PXRUG, e conterán as determinacións recollidas nos epígrafes 2 e 3 do artigo 18, que referido ao ámbito territorial considerado, resúmense nos seguintes puntos:

- a. Ámbito material, territorial e temporal, así como o procedemento de revisión.
- b. Análise e diagnose da situación existente e estimación dos residuos obxecto do plan: cantidade, tipoloxía e orixe, así como operacións de xestión a que se someten.
- c. Principios que deben rexer a xestión dos residuos afectados polo plan.
- d. Obxectivos específicos de redución, reutilización, reciclado, outras formas de valorización e eliminación dos residuos, así como as medidas que se deben adoptar para a consecución destes obxectivos.
- e. Estimación dos custos de execución do plan.
- f. Programación temporal das actuacións previstas para a execución do plan.

- g. Definición dun programa financeiro de actuación en que se expresen e valoren os custos económico-financieros derivados tanto da execución do plan.

O presente PMGR toma en consideración todas estas estas indicacións, así como tamén as directrices establecidas pola Guía Metodolóxica para a redacción de plans de residuos, publicada pola Comisión Europea en 2012.

1.3. ÁMBITO DE APLICACIÓN

De acordo co artigo 12.5 da Lei 22/2011, do 28 de xullo, de residuos e chans contaminados, considéranse residuos de competencia municipal os xestionados polas Entidades Locais, ou as Deputacións Forais, quedando incluídos por tanto os residuos domésticos xerados nos fogares, comercios e servizos e, cando a Entidade Local estableceuno nas súas ordenanzas, os residuos comerciais non perigosos e os residuos domésticos xerados nas industrias.

Do seu conxunto, convén estruturar distintos fluxos que se deberán considerar independentemente, para os efectos oportunos da súa atención e xestión:

- a. Residuos indiferenciados ou xenéricos, non selectivos.
- b. Residuos procedentes da recollida separada de fluxos convencionais.
- c. Residuos especiais:
 - Voluminosos.
 - Residuos de aparellos eléctricos e electrónicos.
 - Pilas e baterías.
 - Outros residuos perigosos do fogar.
 - Aceites vexetais usados.
 - Téxtiles e calzado.
 - Residuos de obra menor domiciliaria.
- d. Restos de xardín e podas.
- e. Restos do servizo de limpeza viaria.
- f. Outros fluxos potenciais de competencia municipal.

Destacar que se analizan de forma detallada os biorresiduos, dado que é un novo concepto incluído dentro da Lei 22/2011, que inclúe os residuos biodegradables de xardíns e parques, residuos alimenticios e de cociña procedente de fogares, restaurantes, servizos de restauración colectiva e establecementos de venda polo miúdo, así como, residuos asimilables procedentes de plantas de procesado de alimentos.

Ámbito temporal

O presente PMGRU de Arteixo atenderá a un horizonte temporal de 8 anos, entre 2018 e 2025, ambos os inclusive.

Ámbito espacial

O ámbito que comprende a execución do PMGRU refírese exclusivamente ao termo municipal de Arteixo, como territorio afectado pola produción e necesidade de xestión dos fluxos de residuos identificados anteriormente.

2. MARCO DE REFERENCIA

Os obxectivos básicos da política de residuos da Unión Europea céntranse na prevención e a reciclaxe, así como en reforzar o principio de xerarquía nas opcións de xestión de residuos. Seguindo esta xerarquía, a prevención é a mellor opción de xestión seguida, e nesta orde, da preparación para a reutilización, a reciclaxe, outras formas de valorización (incluída a enerxética) e por último, a eliminación (o depósito en vertedoiro, entre outras).

Isto, xunto á folla de ruta cara a unha Europa eficiente no uso dos recursos, no marco da Estratexia 2020, así coma as medidas recollidas no Paquete de Economía Circular, aprobado pola Comisión Europea en decembro de 2015, constitúen os alicerces básicos de orientación para unha xestión eficiente dos recursos e dos residuos.

No presente plan os obxectivos estratéxicos expostos cos seus programas de actuación asociados e as actuacións definidas, están aliñados cos obxectivos e metas do PXRUG, que á súa vez, como se comentou anteriormente, incorpora os preceptos consolidados no PEMAR.

2.1. ESCENARIO SOCIODEMOGRÁFICO

O Concello de Arteixo caracterízase polos seguintes indicadores:

- Poboación: 30.950 habitantes (INE 2015). Non incluíría unha proporción significativa de persoas non residentes no municipio pero que si desenvolven a súa actividade profesional en Arteixo. Si contabilizaría, pola contra, un volume de poboación que se desprazaría diariamente a outros municipios veciños (maioritariamente cara á Coruña) para regresar a pernoitar a Arteixo.
- Pirámide poboacional concentrada na franxa de idade intermedia.
- Densidade e distribución de poboación: 329 hab/km² e 13 parroquias.
- Marcada diferenciación entre asentamentos consolidados (Arteixo, Vilarrodís, Meicende, Oseiro, Pastoriza) e outros rurais máis dispersos. Podería asimilarse a un territorio de características semiurbanas.
- Polarización e influencia da actividade industrial e de servizos. As zonas urbanas concentran a práctica totalidade do comercio e industria (fundamentalmente no polígono de Sabón).
- Arteixo enmárcase no ámbito territorial da área metropolitana da Coruña, con quen comparte algúns servizos. Outros, como a xestión dos residuos, até o momento veuse prestando a través do Consorcio As Mariñas.

2.2. ANTECEDENTES DE XESTIÓN

Baseado na recollida selectiva da fracción orgánica fronte á recollida indiferenciada da fracción resto ou inorgánica. Acompáñase da recollida selectiva monomaterial de papel-cartón e vidro, así como doutros servizos complementarios para fluxos menores como téxtiles, aceites, pilas, aveños e voluminosos, así como da xestión do punto limpo.

Aínda que a finais dos anos 90 implantábase a recollida selectiva de envases lixeiros, a modo de experiencia piloto para dar resposta ao despregamento da Lei de Envases, poucos tempo despois Arteixo ingresaba no Consorcio As Mariñas e asumía un modelo consistente na segregación específica da fracción orgánica fronte á inorgánica ou indiferenciada. Deste xeito, os envases lixeiros pasaban a non contar cunha segregación concreta no novo modelo húmido-seco.

Desde entón, a xestión de residuos desenvolveuse de modo consorciado no respectivo a disposición de medios, loxística de recollida, tratamento e outros servizos complementarios relacionados, de modo común ao resto de municipios integrantes.

As súas características, peculiaridades e indicadores principais de xestión móstranse no capítulo correspondente á diagnose da situación actual. Debe sinalarse que nese caso, ofrécense unicamente datos estimados, debido á dificultade que entraña a individualización das estatísticas comúns facilitadas polo Consorcio. Tampouco se mostran datos evolutivos da xestión, ao considerarse, polo mesmo motivo, pouco representativos.

2.3. REFERENCIAS LEGAIS

Varias son as normas que se lle aplican a este fluxo de residuos, das que se subliñan as seguintes pola súa significancia para os efectos de articulación do plan:

- A Lei 22/2011, do 22 de xullo, de residuos e chans contaminados.
- A Lei 16/2002, do 1 de xullo, de prevención e control integrados da contaminación.
- A normativa de envases (Lei 11/1997, do 24 de abril, de envases e residuos de envases e o Regulamento que a desenvolve, aprobado por Real Decreto 782/1998 e as posteriores modificacións de ambos os).
- A normativa sobre residuos de aparellos eléctricos e electrónicos (Real Decreto 110/2015, do 20 de febreiro, sobre residuos de aparellos eléctricos e electrónicos) para os RAEE domésticos.
- A normativa sobre pilas e acumuladores e a xestión ambiental dos seus residuos (Real decreto 106/2008, do 1 de febreiro, sobre pilas e acumuladores e a xestión ambiental dos seus residuos e as súas posteriores modificacións) cando sexan residuos domésticos.
- A normativa sobre residuos de construción e derruba (Real decreto 105/2008, do 1 de febreiro, polo que se regula a produción e xestión dos residuos de construción e derruba) no que sexa aplicable aos residuos e cascallos procedentes de obras menores de construción e reparación domiciliaria.
- O Real decreto 1481/2001, do 27 de decembro, polo que se regula a eliminación de residuos mediante depósito en vertedoiro.

- Real decreto 180/2015, do 13 de marzo, polo que se regula o traslado de residuos no interior do territorio do Estado.

Entre os obxectivos e as obrigas específicas contidas nas normas anteriormente citadas, cabe destacar:

- A xerarquía de cinco niveis (prevención, preparación para a reutilización, reciclado, outras formas de valorización e eliminación) debe aplicarse como principio reitor na lexislación e política sobre prevención e xestión de residuos.
- En 2015, debería establecerse recollida separada para polo menos papel, metal, plástico e vidro, podendo recollese máis dun material nunha única fracción sempre que se garanta a súa adecuada separación e non supoña unha perda de calidade dos materiais obtidos nin un incremento de custos.
- Antes de 2020, a cantidade de residuos domésticos e comerciais destinados á preparación para a reutilización e a reciclaxe para as fraccións de papel, metais, vidro, plástico, biorresiduos ou outras fraccións reciclables deberá acadar, en conxunto, como mínimo o 50% en peso.
- Promoción de medidas para impulsar a recollida separada de biorresiduos para a súa compostaxe e dixestión anaerobia e para promover o uso ambientalmente seguro do compost producido en sector de agricultura, xardinería e das áreas degradadas.

A todo o anterior habería que engadir os obxectivos e orientacións específicas aplicables aos residuos de envases, de aparellos eléctricos e electrónicos, de pilas e os cascallos, procedentes de fogares e similares regulados na normativa correspondente.

Desagréganse a continuación as principais referencias a considerar no ámbito de actuación do presente plan de residuos.

Normativa comunitaria

A nivel da Unión Europea existe un desenvolvemento normativo moi amplo a través de Regulamentos, Directivas, Decisións ou Recomendacións. Adicionalmente, cabe destacar outro tipo de documentos estratéxicos que merecen mención especial, como son:

[Sétimo Programa Xeral de Acción da Unión en materia de Medio Ambiente ata 2020 \(7.º PACMA\)](#). Dentro deste Programa de título «Living well, within the limits of our planet». A súa filosofía en materia de residuos baséase en previr ou reducir os impactos adversos da xeración e xestión de residuos, a través da redución do impacto global do uso de recursos e o incremento da eficiencia do devandito uso de recursos a través da aplicación do principio de xerarquía de residuos.

[Estratexia Temática sobre o uso sustentable dos recursos](#). Esta estratexia está encamiñada a desvincular o crecemento económico dos impactos ambientais negativos.

[Estratexia Temática sobre Prevención e Reciclaxe de Residuos](#). Arbitra a estratexia para que na aplicación da xerarquía de residuos, a súa primeira opción, a prevención, sexa clara e efectiva. Marca a

necesidade de minimizar o vertedoiro de residuos aplicando para iso medidas de prevención e reciclado dos residuos.

[Paquete de Economía Circular](#). Para facilitar a transición cara a unha economía máis circular, a Comisión presenta un «paquete sobre a economía circular» que inclúe propostas legislativas revisadas sobre residuos, así como un completo plan de acción que establece un mandato concreto para a actual Comisión. As propostas sobre residuos establecen unha visión a longo prazo, clara e ambiciosa, respecto ao aumento da reciclaxe e a redución dos vertedoiros, propoñendo ao mesmo tempo medidas concretas para tratar os obstáculos sobre o terreo en termos de mellora da xestión dos residuos e toma en consideración da diversidade de situacións nos Estados membros.

O plan de acción sobre a economía circular completa estas propostas establecendo medidas para «pechar o círculo» e abranguer todas as fases do ciclo de vida dun produto: da produción e o consumo á xestión dos residuos e o mercado de materias primas secundarias. O plan de acción tamén inclúe unha serie de medidas centradas nos obstáculos ao mercado existentes en sectores ou fluxos de materiais específicos, como os plásticos, os residuos alimentarios, as materias primas críticas, a construción e a derruba, a biomasa e os bioproductos, así coma medidas horizontais en ámbitos coma a innovación e o investimento.

[Directiva 2008/98/CE do Parlamento Europeo e do Consello, do 19 de novembro de 2008, sobre os residuos e pola que se derrogan determinadas directivas, tamén denominada Directiva Marco de Residuos \(DMR\)](#). Dita Directiva dota dun marco xurídico para controlar todo o ciclo dos residuos, desde a súa produción ao seu tratamento final. Constitúe a matriz da normativa básica de residuos aplicable en España.

Normativa estatal

A norma básica en materia de residuos no ámbito estatal:

[Lei 22/2011, do 28 de xullo, de residuos e chans contaminados \(LRSC\)](#). A LRSC transpone ao dereito interno a DMR e derroga a Lei 10/1998, do 21 de abril, de residuos. Esta norma incorpora ao noso ordenamento xurídico a necesaria actualización sobre o réxime xurídico relativo á produción e xestión de residuos. A LRSC recalca os principios establecidos na DMR (xerarquía na xestión, política preventiva, responsabilidade do produtor), define a estrutura dos plans de xestión de residuos a elaborar polas Comunidades Autónomas e desenvolve o réxime sobre chans contaminados. Entre os obxectivos cuantitativos máis sobresaíntes que recolle salientan:

- Reducir o peso dos residuos producidos en 2020 nun 10% respecto dos xerados en 2010 (artigo 15).
- Incrementar a cantidade de residuos domésticos e comerciais destinados á preparación para a reutilización e a reciclaxe para as fraccións de papel, metais, vidro, plástico, biorresiduos ou outras fraccións reciclables debendo alcanzar, en conxunto, como mínimo, o 50% en peso.
- Incrementar a cantidade de residuos non perigosos de construción e derruba destinados á preparación para a reutilización, a reciclaxe e outra valorización de materiais, con exclusión dos materiais en estado natural definidos na categoría 17 05 04 da listaxe de residuos, debendo acadar, como mínimo, o 70% en peso dos producidos.

Real decreto 1481/2001, do 27 de decembro polo que se regula a eliminación dos residuos urbanos biodegradables (RUB) mediante depósito en vertedoiro, conseguindo que para o 16 de xullo de 2016, a cantidade total (en peso) dos RUB destinados a vertedoiro non supere o 35% da cantidade total de RUB xerados en 1995.

Real decreto 710/2015, do 24 de xullo, polo que se modifica o Real decreto 106/2008, do 1 de febreiro, sobre pilas e acumuladores e a xestión ambiental dos seus residuos acadando un índice mínimo de recollida anual de residuos de pilas e acumuladores portátiles no conxunto do territorio nacional respecto das vendas do ano precedente do 45% a partir do 31 de decembro de 2015.

Real decreto 679/2006, do 2 de xuño, polo que se regula a xestión dos aceites industriais usados no que se inclúen obxectivos de recuperación dun 95% e valorización dun 100% a partir de 2006, así coma a rexeneración dun 65% a partir de 2008.

Real decreto 110/2015, do 20 de febreiro, sobre residuos de aparellos eléctricos e electrónicos e a xestión dos seus residuos no que se inclúen obxectivos de recollida, valorización, reutilización e reciclado.

Normativa autonómica

Lei 10/2008, de 3 de novembro, de residuos de Galicia. Regula a produción e xestión de residuos no ámbito territorial da Comunidade Autónoma de Galicia, estendendo o seu ámbito de aplicación non só aos residuos urbanos, como o facía a Lei 10/1997, senón tamén aos residuos xerados polas actividades industriais e comerciais.

Enmárcase no disposto na Directiva 2006/12/CE, do Parlamento europeo e do Consello do 5 de abril, relativa aos residuos, e incorpora os principios contemplados nos programas comunitarios de acción en materia de medio ambiente natural e na Lei Básica de Residuos 10/1998, do 21 de abril, entre cuxos obxectivos figuran a prevención da produción de residuos e o fomento, por esta orde, da súa redución, reutilización, reciclaxe e outras formas de valorización.

Orde de 20 de xullo de 2009, pola que se regula a construción e a xestión dúas vertedoiros non ámbito da Comunidade Autónoma de Galicia. Achega as pautas para considerar para admitir residuos en determinados tipos de vertedoiros, de acordo ao establecemento de protocolos específicos que garantan a súa adecuación.

A mesma recolle as consideracións da Decisión 33/2003/CE do Consello, do 19 de decembro de 2002, unha vez que o Real decreto 1481/2001 comentado non incluía as especificacións necesarias sobre a aplicación dos distintos protocolos a establecer.

2.4. ANÁLISE DA SITUACIÓN ACTUAL

Arteixo forma parte do Consorcio As Mariñas desde a súa constitución, segundo resolución do ano 2000, en canto á prestación de servizos relacionados coa xestión de residuos en todo o seu ámbito territorial. O Consorcio organiza estes servizos de modo coordinado entre os municipios integrantes, compartindo e simplificando medios e operativa.

Durante o curso 2016, o Concello de Arteixo decide abandonar este organismo, coa pretensión de iniciar unha xestión independente, asumíndoa como propia.

Deste xeito, e previamente ao cambio de modelo a executar a comezos de 2018, estúdase e planifica unha nova estrutura funcional de acordo ás necesidades do servizo para prestar. O Plan Municipal de Residuos Urbanos de Arteixo convértese, deste xeito, no marco de referencia que contén e articula as directrices deste novo modelo.

O escenario actual vén definido por unha xestión consorciada e a aplicación dun modelo húmido-seco.

ESCENARIO ACTUAL: Xestión consorciada. Modelo húmido-seco
Breve descrición
Modelo baseado na recollida selectiva da fracción orgánica fronte á recollida indiferenciada da fracción resto ou inorgánica. Acompáñase da recollida selectiva monomaterial de papel-cartón e vidro, así como doutros servizos complementarios para fluxos menores como téxtiles, aceites, pilas, aveños e voluminosos, e da xestión de puntos limpos.   Estes servizos préstaos o Consorcio de maneira proporcional e axustada ás características dos municipios integrantes a través dunha planificación do servizo previamente implantada en todo o territorio.   O tratamento dos fluxos principais prodúcese nas instalacións de Albada en Nostían
Indicadores de referencia
■ Poboación afectada: 30.950 hab (2015). Equivalente ao 18,6% do Consorcio.■ Densidade de poboación: 329 hab/qm² e 13 parroquias.■ Diferenciación asentamentos consolidados (Arteixo, Vilarrodís, Meicende, Oseiro, Pastoriza), rurais dispersos, actividade industrial e de servizos.■ Produción per cápita equivalente de residuos municipais: 1,23 kg/hab/día. O cálculo da produción equivalente realízase tomando como referencia a declaración de entrada de residuos en planta procedentes do Consorcio.

- Asíguese, igualmente, unha estratificación da produción entre zonas consolidadas (ao redor de 1,33 qk/hab/día) e rurais, as cales xerarían até un 30% menos. Descoñécese a xeración que representarían os escenarios comerciais e industriais.
- Composición global (segundo os datos de caracterización): 40% Fracción Orgánica (FO), 14% Papel e Cartón (PC), 5% Vidro (V), 11% Envases Lixeiros (EELL), 5% textil, 25% outros.
- Calidade da achega (cuantificada a partir dos ratios de caracterización de cada fluxo e de inspeccións realizadas): un 64% da FO non se estaría depositando correctamente, así coma o 80% del PC, o 59% do V e o 11% do EELL.

Prestación básica do servizo

A. Recollida de fluxos convencionais

Esta recollida céntrase no fluxo orgánico e no resto, como elementos principais do sistema, pola súa proporción con respecto aos fluxos selectivos ou outros menores.

A súa recollida, baseada nunha combinación de sistemas de Carga Lateral (CL) e Carga Traseira (CT) segundo zonas, parte dunha disposición de medios que roldaría os 30 litros por habitante tanto para un fluxo como para outro.

A partir do anterior, e concretamente para os núcleos consolidados, obsérvase que en cada colector para a recollida de residuos indiferenciados, estaríanse a recibir un 124 kg/día, fronte a 35 quilos nos de orgánica.

Isto indicaría unha situación de sobrecontenerización, onde á marxe das consideracións relativas á dispersión poboacional ou á potencial contribución de actividades comerciais ou hostalería, a capacidade de acollida disposta superaría netamente á achega bruta de residuos.

B. Recollida de fluxos selectivos

Aquí integraríanse os fluxos relativos á recollida selectiva de papel e cartón, así coma á de envases de vidro, en ambos os casos atendida por colectores de gran capacidade e CS. A súa dotación situaríase entre os 15 e 20 litros por habitante, aínda que cunha distribución heteroxénea no territorio.

Segundo os datos de caracterización, existiría unha forte desviación destes materiais cara a outras situacións, polo que a achega neta para ambos os casos sitúase en 9,2 kg/hab/ano para V e 11,5 para PC. Así, unha gran parte destes fluxos identificaríanse dentro do fluxo indiferenciado non selectivo.

Non existe nestes momentos unha recollida específica destes fluxos a xeradores non domiciliarios.

C. Recollida de fluxos especiais

Neste epígrafe atoparíanse outros fluxos para os que se estaría prestando servizo de recollida. Trataríase, en esencia, de: residuos voluminosos, téxtiles, aceites domésticos, pilas e baterías, así coma dos fluxos derivados ao momento limpo (á marxe dos anteriores, terían unha incidencia importante os residuos perigosos do fogar, xunto a pneumáticos, madeiras, Residuos de Aparellos Eléctricos e Electrónicos -RAEE- ou chatarras).

D. Tratamento e eliminación

Os residuos de Arteixo (FI fracción inorgánica-, FO, PC, V, téxtiles, aceites vexetais, aveños e puntos limpos) derivan na planta de tratamento de Nostián, xunto cos do resto de concellos integrantes do Consorcio.

Na actualidade, a xestión dos dous fluxos principais caracterízase por extraer os materiais recuperables para reciclaxe e converter en compost a parte orgánica que proceda. Pola súa banda, o rexeitamento xerado no proceso estaríase a destinar a un xestor externo.

A continuación móstranse os cocientes correspondentes á composición global dos residuos e a achega per cápita ás recollidas selectivas monomateriales. En ambos os casos, compárase a situación actual de Arteixo coa doutros territorios de referencia.

Composición	España	Galicia	Arteixo
Fracción orgánica	42,7%	47%	40%
Papel e cartón	18,7%	15%	14%
Envases lixeiros	14,0%	11%	11%
Vidro	6,9%	8%	5%
Outros	17,7%	19%	30%
TOTAIS	100%	100%	100%

Achega selectiva (qg/h/a)	España	Galicia	Consorcio	Arteixo
Papel e cartón	15,1	12,5	13,2	11,5
Vidro	15,5	14,6	14,3	9,2

Finalmente, móstrase unha táboa onde se ilustran, a modo de matriz DAFO, as principais conclusións e se obteñen da diagnose do estado actual da xestión.

Debilidades	Ameazas
✓ Unha estrutura sociodemográfica heteroxénea. ✓ Ratios de segregación e recuperación de materiais deficientes, no marco do modelo de xestión consorciado. ✓ Diferente prestación e atención as zonas rurais respecto a consolidadas. ✓ Tempos moi reducidos de implantación. ✓ Descoñecemento de certos parámetros de partida que sustenten e xustifiquen o modelo de xestión actual.	✓ A percepción desfavorable da poboación cara a prestación actual do servizo. ✓ A pasividade da xestión mostrada ante os indicadores rexistrados comprometerían calquera iniciativa de cambio. Posible reactividade negativa. ✓ Incomodidade pola distribución de colectores e desprazamento de usuarios. ✓ Percíbese como un modelo caro. ✓ Risco de incumprimento dos obxectivos de preparación para a reutilización e reciclado, definidos polas referencias e normativa en vigor.
Fortalezas	Oportunidades
✓ O esquema de prestación a través dun consorcio de servizos permite afrontar unha xestión racional, común e sostible para territorios veciños. ✓ Existe unha ampla rede de colectores que lle dá servizo tanto ás áreas urbanas consolidadas coma a outras eminentemente rurais que se atenden especificamente. ✓ Utilízanse recursos, nalgúns casos compartidos, optimizados para o total de servizos a prestar nos diferentes territorios. ✓ A delegación de funcións e responsabilidades é total dende o Concello cara o Consorcio.	✓ Posibilitar, xustificadamente, un cambio de modelo cara outro con novos obxectivos. ✓ Contemplar as disposicións legais en vigor e os obxectivos previstos a medio e longo prazo. ✓ Posicionamiento como referente de sostibilidade ambiental a nivel de xestión de residuos. ✓ Cumprimento de obxectivos políticos en relación á mellora do sistema e á rebaixa da taxa do lixo. ✓ A poboación podería estar disposta a afrontar un cambio de dirección, a partir do seu descontento actual. ✓ Estrutura modular do servizo, atendendo as realidades urbana e rural, comercial e de servizos, independizando estratexias para os distintos fluxos de residuos. ✓ Afianzamento dun modelo específico fronte á contorna de xestión circundante, poñendo en valor a súa singularidade.

3. PLANIFICACIÓN ESTRATÉXICA

Neste capítulo defínense as liñas mestras nas que se basea a nova estratexia a emprender por Arteixo para articular a xestión dos residuos domésticos e comerciais de acordo á súa competencia. En esencia, esta formulación resúmese na seguinte secuencia de fitos e necesidades.

NOVA ESTRATEXIA RESIDUOS ARTEIXO

- a) Recollida en áreas de aportación mediante modelo de 5 fraccións, que incorpora ao sistema H-S actual, a recollida selectiva de EELL, CT para a fracción resto no rural disperso.
- b) Recuperación da fracción orgánica a través da recollida específica a grandes produtores, compostaxe doméstico (en áreas rurales) e compostaxe comunitario (en áreas urbanas).
- c) Segregación de residuos comerciais e de hostalería mediante a súa recollida específica porta a porta.
- d) Esnaio de recollida porta a porta de distintas fraccións de residuos en zona rural cocentrada.

3.1. PRINCIPIOS XERAIS

Tanto a nivel normativo como político ou estratéxico, existen distintos principios que inspiran ou marco xeral dunha planificación. Ou presente plan identifica seis principios básicos sobre vos que desexa basear vos obxectivos e accións a tratar.

Derivados da DMR, considéranse os seguintes:

Principio de xerarquía de xestión de residuos. O mellor residuo é o que non se xera ou, na súa falta, ou que, unha vez xerado, podar recibir un tratamento tal que lle permita incorporarse de novo ao ciclo produtivo. Por iso, a prevención e a reutilización constitúen os alicerces fundamentais para evitar a xeración de residuos, mentres que a preparación para a reutilización, a reciclaxe, o resto de valorizacións e a eliminación conforman, nesta orde de prioridade, as opcións para impulsar para que un residuo xa xerado poida seguir constituíndo un recurso.

Principios de autosuficiencia, proximidade e universalidade. De cara a minimizar os riscos e impactos ambientais asociados principalmente ao transporte, os residuos deberán ser tratados nas instalacións

adecuadas máis próximas. Esta rede deberá garantir as condicións técnicas necesarias que respondan as características de tratamento esixibles, con independencia da súa localización xeográfica.

Principio de responsabilidade na produción e xestión. O reto da prevención e a reutilización recae fundamentalmente sobre o produtor do residuo e, pola súa banda, a administración debe velar pola xestión máis adecuada unha vez que os produtos ou servizos se convertan en residuos, destinándoos a un fin de vida adecuado mediante o seu tratamento óptimo para minimizar os seus impactos. Unicamente o traballo conxunto e coordinado de todos os axentes implicados permitirá avanzar de maneira significativa.

Principio de transparencia e participación. Aumentar a transparencia e a trazabilidade na xestión de residuos favorece a aplicación da xerarquía de residuos. A plena identificación das fontes de xeración vai permitir adoptar medidas de prevención en orixe e de control, polo que a participación de todos os axentes implicados eríxese de novo no alicerce fundamental para alcanzar este grao de coñecemento e control. Adicionalmente, resultará importante mostrar os resultados a todos os implicados, de modo que observen a medida do seu esforzo, así coma calquera outra información relevante do sistema.

Principios de sustentabilidade e de creación de emprego. O equilibrio dos factores ambientais, sociais e económicos resulta fundamental para impulsar un modelo de xestión sustentable e perdurable no tempo. Os residuos constitúen un dos ámbitos onde a conxugación deses tres factores non só é posible, senón que permite multiplicar os resultados. Isto cobra importancia nunha conxuntura actual. Así, a aplicación da xerarquía de xestión de residuos vai permitir impulsar un sector económico que, ás lóxicas melloras en materia ambiental, vai engadir a creación de emprego, así coma o fomento dun mercado verde destinado a dar saída aos materiais recuperados, así coma mesmo aos produtos preparados para a reutilización.

Principio da xestión eficaz. No actual escenario, a optimización dos recursos de calquera natureza resulta fundamental para poder maximizar os resultados. A administración debe asumir esta responsabilidade e exercer un papel exemplarizante mediante a simplificación e axilización administrativa, a transparencia, a colaboración, a coordinación de recursos, a procura de solucións integrais e a prevención, reciclaxe, valorización e a xestión dos seus propios residuos.

3.2. OBXECTIVOS ESTRATÉXICOS

Tendo en conta a situación actual, o marco normativo aplicable, os principios mencionados e os retos detectados, expóñense os seguintes obxectivos estratéxicos, comúns aos definidos no PXRUG e con orixe no PEMAR:

- Estabilizar e reducir a produción de residuos en Arteixo, en canto a peso pero tamén en volume, diversidade e perigo, separando a produción de residuos do crecemento económico.

- Fomentar a recollida selectiva en orixe, como estratexia para obter materiais de calidade que teñan saída no mercado da reciclaxe.
- Potenciar a xestión/recollida en orixe da fracción orgánica dos residuos municipais.
- Potenciar as recollidas comerciais en orixe.
- Acomodar o sistema de xestión de residuos á planificación do ecosistema urbano, como un elemento máis, e interrelacionado con outros como a xestión do espazo público, a mobilidade e accesibilidade, etc.
- Atender a criterios de suficiencia e proximidade, viabilidade económica e ambiental.
- Implicar á poboación nas actuacións de xestión de residuos, maximizar a súa formación e participación.

Obxectivos cuantitativos

Baseándose na normativa vixente, o PEMAR establece que antes de 2020, a cantidade de residuos domésticos e comerciais destinados á preparación para a reutilización e a reciclaxe para as fraccións de papel, metais, vidro, plástico, biorresiduos ou outras fraccións reciclables deberá alcanzar en conxunto, como mínimo, o 50% en peso.

Deste xeito, este plan incorpora este reto, aínda que atendendo ás posibilidades e competencia municipal. Así, asúmense os seguintes obxectivos particulares:

- a. Reducir a xeración da cantidade total de residuos nun 10% para 2020 respecto da xerada en 2010, e dun 12% para 2025.
- b. Contribuír ao obxectivo de preparación para a reutilización, a reciclaxe e a valorización de residuos, de modo que cuantitativamente se acade a segregación selectiva media dun 50% dos materiais indicados anteriormente para 2020, e de até un 60% para 2025.
- c. A partir dos dous obxectivos anteriores, reducir o desvío a xestor final dos fluxos indiferenciados nun 10% para 2020 e nun 15% para 2025.

Como se pode observar, a aplicación da xerarquía de xestión de residuos constitúe o principal reto a acadar. Un cuarto obxectivo, asociado á obtención, transparencia e calidade da información en materia de residuos, resulta imprescindible para poder cotexar a efectiva evolución cara ao cumprimento da antedita xerarquía. Basearíase na dotación de elementos de comunicación válidos nunha estratexia de comunicación dirixida a acadar os devanditos obxectivos.

A consecución dos mesmos, no marco da estratexia local que configura este documento, contribuirá a poñer en valor, paulatinamente, o concepto de Arteixo sustentable e responsable coas políticas ambientais.

A consecución dos anteditos obxectivos tratarase mediante o deseño e execución dos programas de actuación que se desenvolven a continuación.

3.3. PROGRAMAS DE ACTUACIÓN

O presente Plan Municipal de Xestión de Residuos Urbanos de Arteixo 2018-2025 establece 3 programas de actuación, que responden aos anteriores obxectivos estratéxicos definidos. A saber:

- ✓ **Programa de prevención.**
- ✓ **Programa de preparación para a reutilización.**
- ✓ **Programa de recollida selectiva.**

Á marxe, defínese tamén un programa transversal aos anteriores, referido a temas administrativos nesta materia, pero fundamental para o cumprimento dos obxectivos ambientais.

- ✓ **Programa de exemplaridade da administración e bo goberno.**

O mesmo fundamentaríase na mellora da información, a simplificación, axilización e mellora da tramitación administrativa e o fomento do emprego verde.

Cada un dos programas de actuación desenvólvese en varias actuacións dirixidas, conforme ás liñas de intervención que se definen no epígrafe seguinte.

3.4. LÍÑAS DE ACTUACIÓN

Os programas de actuación enumerados anteriormente levaranse a efecto a través da dinamización de liñas de actuación concretas. Para cada caso, ademais, especificanse as medidas e accións que se propñen executar, de modo específico e cuantificable, que serán avaliadas en canto ao seu cumprimento por medio do sistema de indicadores a incorporar.

Expóñense a continuación, segundo o programa, os obxectivos que lle afectan, así como as liñas de actuación e as medidas para levar a cabo durante o período de vixencia do plan.

Programa de prevención

A política ambiental europea aposta pola prevención na xeración como primeira opción da xerarquía de residuos. Estudos de análises de ciclo de vida mostran que calquera tratamento de residuos teñen implícitos uns impactos ambientais maiores dos que se conseguen non xerando o residuo.

A prevención de residuos está moi relacionada coas melloras do deseño dos produtos e servizos, ou dos modelos de produción, pero tamén coas pautas de consumo particulares. Ademais, promover a reutilización de materiais para darlles outra vida ou o simple feito de devolver á terra un compost procedente da materia orgánica refugada, son outros exemplos do que se pode facer para evitar a xeración de residuos.

Para todo iso, a concienciación e sensibilización son elementos clave a potenciar, dotándoos da cobertura necesaria para afortalar a súa implementación efectiva.

O obxectivo estratéxico deste programa é o de **reducir a xeración da cantidade total de residuos domésticos e comerciais de Arteixo nun 10% para 2020 respecto da xerada en 2010 (así coma dun 12% para 2025)** desde varias perspectivas.

Deste xeito, os obxectivos específicos que se pretenden acadar co presente programa de prevención son os expostos:

- Reducir a xeración da cantidade de residuos e da súa toxicidade, co enfoque de desacoplamento entre a xeración de residuos e desenvolvemento económico.
- Reducir o malgasto de alimentos mediante un procesado, distribución e consumo máis eficiente ou o aproveitamento para outros fins (bancos de alimentos...)
- Fomentar o autocompostaxe en zonas rurais ou compostaxe comunitaria en zonas residenciais de baixa densidade.
- Promover a reutilización de produtos susceptibles diso para evitar que se convertan en residuos: AEE e /ou os seus compoñentes, mobles, roupa e outros.
- Informar e sensibilizar á cidadanía sobre a importancia de minimizar os impactos xerados, as alternativas dispoñibles e os criterios para poder realizar un consumo e uso sustentable dos bens e servizos mencionados.
- Informar e sensibilizar aos distintos axentes da cadea de valor dos produtos mencionados sobre a importancia de minimizar os impactos xerados e colaborar nas mellores alternativas para iso.
- Incrementar a implicación do Concello en relación coas actuacións de prevención, de maneira que actúe como actor exemplarizante.

Móstranse a continuación as liñas de actuación e medidas ou accións que se propoñen para desenvolver este programa.

Líña de actuación	Medida proposta
Prevención na xestión de fracción orgánica e malgasto de alimentos	Recuperación de materia orgánica domiciliar e reaproveitamento para utilización local, a través de prácticas de compostaxe doméstica e comunitaria, evitando a súa saída a xestor externo. En canto á compostaxe doméstica, fomentárase a participación e incorporación paulatina, tomando como referencia un horizonte de 1.000 vivendas e a repartición de medios que faciliten este labor, realizando ademais un seguimento adecuado. A compostaxe comunitaria dispoñerá de dúas áreas públicas dotadas da infraestrutura básica que permita unha achega de calidade. Situaranse en zonas comúns, de fácil acceso e integrados no urbanismo e posibilidades de adaptación de espazos. Prever a posibilidade, á marxe das anteditas medidas, de implementar unha instalación de compostaxe municipal, en función dos indicadores evolutivos e do interese ou necesidade de desenvolver esta alternativa.
	Concretar medidas na xestión de fracción orgánica e malgasto de alimentos na hostalaría

	Contribuír á recollida dos excedentes de comidas procesadas en comedores de distinto tipo para o seu reparto a familias necesitadas.
Prevención no consumo de papel	Actuacións para fomentar o aforro de papel no ámbito da administración local, no ámbito escolar e nas oficinas.
	Potenciar a administración electrónica.
	Programa de redución de publicidade en papel.
Prevención no consumo de envases	Campañas de sensibilización para reducir o consumo da auga embotellada.
	Actuacións orientadas a diminuír o consumo de bolsas dun solo uso nos mercados do municipio e no pequeno comercio.
	Criterios de adxudicación de concesións para actividades colectivas que fomenten a redución de envases
	Fomento do consumo responsable, especialmente no referente a este tipo de residuos.
Prevención noutras fraccións	Fomentar a reutilización da roupa, calzado e outros obxectos a través da recollida municipal e posta a disposición de interesados.
	Fomentar a reparación de RAEE e mobles, de acordo ao programa de reutilización.
Actuacións transversais	Fomentar a compra verde na administración local.
	Fomentar a prevención de residuos en festas e eventos.
	Incorporar actividades de prevención asociadas á dinámica escolar.
	Participación activa na Semana Europea de Prevención de Residuos.
	Implantación experimental de sistemas de bonificación de taxas para fomentar a redución de residuos no fogar e actividades comerciais.
	Introducir o concepto de prevención de residuos en todas as campañas publicitarias levadas a cabo no Concello.
	Levar a cabo un estudo para o coñecemento máis especificado polo miúdo da xeración de residuos e as pautas de consumo e fixar indicadores para poder medir a evolución.

Programa de preparación para a reutilización

Tal e como se establece no artigo 21 da Lei 11/2012, do 19 de decembro, de medidas urxentes en materia de medio ambiente que modifica a Lei 22/2011, as autoridades ambientais no seu respectivo ámbito competencial e en atención aos principios de prevención e fomento da reutilización e a reciclaxe de alta calidade, adoptarán as medidas necesarias para que se establezan sistemas prioritarios para fomentar a reutilización dos produtos, as actividades de preparación para a reutilización e a reciclaxe.

De acordo ao anterior, promoveranse, entre outras medidas, o apoio ao establecemento de redes e centros de reutilización. Así mesmo, impulsaranse medidas de promoción dos produtos preparados para a súa reutilización e reciclados a través da contratación pública.

O obxectivo estratéxico asociado a este programa, conxuntamente co de recollida selectiva, **é contribuír á preparación para a reutilización, a reciclaxe e a valorización de residuos dun 50% para 2020 (e 60% para 2025).**

Os obxectivos específicos teñen que ver por tanto coas taxas de reaproveitamento dos fluxos principais, ben esixidas pola Lei 22/2011, ou ben establecidas especificamente no marco do presente plan.

Por tanto, os obxectivos específicos que se pretenden acadar co presente programa céntranse en:

- Apoiar as prácticas, metodoloxías ou ideas tendentes de evitar a xeración de residuos mediante a súa reutilización, reparación ou reforma.
- Fomentar, especificamente, a preparación para a reutilización dos RAEE para a súa reintrodución nos mercados correspondentes.

Móstranse a continuación as liñas de actuación e medidas ou accións que se propoñen para desenvolver este programa.

Líña de actuación	Medida proposta
Preparación para a reutilización e reparación	Fomento do asociacionismo fundamentado na dinamización dunha rede de coñecemento cara á economía social sostible baseada en prácticas de reintrodución de produtos ao mercado e na minimización de residuos.
	Apoio financeiro para a creación de empresas de reparación/aproveitamento de materiais por parte de colectivos en risco de exclusión social.
	Posta en marcha, de xeito experimental, dunha canle municipal para o intercambio de información sobre servizos de reparación sostibles.
	Campaña de información sobre "a segunda vida dos produtos e a desmaterialización das nosas necesidades".
	Fomentar os mercados de segunda man ou de troco.

Programa de recollida selectiva

A recollida selectiva é a chave para poder acadar a recuperación potencial de materiais que doutro xeito non se aproveitarían. Maximizar os medios e esforzos para contribuír a acadar unha calidade da achega resulta, con todo, unha tarefa que tradicionalmente foi notable en materia de concienciación aos usuarios do sistema. Así, calquera opción de mellora neste sentido deberá levar aparellada unha estratexia concreta que garanta os cocientes desexados.

O obxectivo estratéxico deste programa é contribuir ao obxectivo de preparación para **a reutilización, a reciclaxe e a valorización de residuos, a través da segregación selectiva do 50% dos residuos producidos para 2020 (e de até un 60% para 2025).**

Os obxectivos específicos teñen que ver con cada fluxo de residuos e con acadar as taxas de recuperación, que en conxunto, marca a lexislación. En particular, propónse a consecución de taxas de recuperación superiores á media indicada, concretamente para o vidro, papel-cartón e envases lixeiros, a acadar durante o período de vixencia do plan.

Móstranse a continuación as liñas de actuación e medidas ou accións que se propoñen para desenvolver este programa.

Liña de actuación	Medida proposta
Recollida selectiva da fracción orgánica (FO)	Avanzar na recollida selectiva desta fracción, integrándoa nun modelo de recollida de 5 fraccións estandarizado segundo áreas de achega e con acceso para toda a poboación, de volumetría axustada ás necesidades dos distintos territorios.
	Implantar a recollida selectiva porta a porta para grandes xeradores desta fracción, identificados como locais de hostalaría, colexios, residencias, áreas comerciais ou outros cunha produción diaria de máis de 150 litros.
Recollida selectiva das fraccións monomateriais (PC e V)	Manter o servizo da recollida selectiva de ambas as fraccións en proximidade, formando parte das áreas de achega a situar. Axustando a súa dotación nos casos necesarios para garantir unha dispoñibilidade de litros instalados suficiente para atender a demanda.
	Implantar a súa recollida separada porta a porta para actividades comerciais e de hostalaría, para PC e V respectivamente. Solicitarase a participación activa destes xeradores, aos que se lles asignará un servizo suficiente para atender a súa demanda.
Recollida selectiva de envases lixeiros (EELL)	Integración da recollida selectiva deste fluxo de residuos no modelo a desenvolver, formando parte do esquema funcional segundo áreas de achega, de modo similar ao resto de fraccións consideradas.
	Implantar a súa recollida separada porta a porta, a modo de experiencia piloto, na canle de hostalaría e de modo complementario á recollida de envases de vidro.
	Seguimento da achega selectiva a colectores e aos servizos porta a porta para maximizar a calidade das fraccións solicitadas.

Recollida doutras fraccións	Ensañar unha experiencia piloto de recolleita porta a porta domiciliaria nunha área concreta do municipio, de características rurais pero cunha poboación concentrada nun núcleo dunhas 150 vivendas. Afectaralle ás 5 fraccións consideradas, cun servizo para organizar segundo días concretos para cada unha delas.
	Continuar co servizo actual de recollida do enxoval porta a porta, conforme a un sistema estandarizado segundo unha frecuencia concreta e suficiente para atender a potencial demanda.
	Optimizar o servizo de recollida doutras fraccións, coma a da téxtil, aceites vexetais ou pilas, cunha atención en proximidade.
	Asumir a recollida indiferenciada dos residuos asimilables a urbanos postos a disposición do servizo municipal.
	Asumir o servizo do punto limpo municipal para fraccións de características especiais, ben pola súa natureza ou volumetría, axustando o servizo á demanda cidadá e fomentando a súa utilización.
	Para reforzar a antedita medida, posta en funcionamento dun segundo punto limpo durante o período que comprende o desenvolvemento do plan.

Programa de exemplaridade da Administración e bo goberno

Este programa pretende dar resposta a necesidades transversais en materia de residuos que teñen que ver con actuacións para mellorar toda a xestión administrativa.

O obxectivo estratéxico asociado a este programa **é mellorar a información e a transparencia en materia de residuos.**

Este obxectivo concéntrase no seguinte obxectivo específico que contribuirá ao logro do obxectivo estratéxico: mellorar a información e a estatística en materia de residuos así coma a transparencia na xestión de residuos municipal, para unha mellor planificación, información a usuarios e resposta áxil ás obrigas de información.

Móstranse a continuación as líñas de actuación e medidas ou accións que se propoñen para desenvolver este programa.

Líña de actuación	Medida proposta
Disposición de información	Creación dunha plataforma de información a usuarios con obxectivos, pautas, necesidades e medios dispostos para a dinamización do novo modelo
	Posta a disposición dos indicadores de seguimento da implantación do modelo, así coma dos resultados dos procesos de supervisión e control.

	Información continuada sobre o "residuómetro de Arteixo", de modo que se mostren, mensualmente, as estatísticas correspondentes a recollida, cumprimento de obxectivos e esforzo económico realizado (balance económico do sistema).
Captura de información	Habilitación dun espazo ou plataforma de recollida de información, solicitudes ou queixas por parte dos usuarios do sistema.
	Observatorio da contorna, onde se actualice a lexislación aplicable e as tendencias ou novidades potencialmente incorporables ao modelo municipal.

3.5. COMUNICACIÓN

En relación co Programa de exemplaridade da Administración e o bo goberno, estableceranse as canles adecuadas que permitan a maior difusión do novo modelo de xestión municipal de residuos, para facer partícipes aos cidadáns dos obxectivos comprometidos e de facilitarlle os elementos informativos suficientes para incidir na súa colaboración e na transmisión de logros ou resultados obtidos.

Articularase a través dunha **estratexia de comunicación** concreta e dinámica, adaptada ao marco de intervención definido e ás características de territorio e poboación. Defínense os elementos de comunicación a utilizar e os soportes necesarios, dotándoa dos suficientes recursos para garantir a súa execución efectiva.

Realizarase o seguimento oportuno que permita verificar os resultados alcanzados paulatinamente, o cal terá como primeira referencia chequear o nivel de participación efectiva da poboación coas esixencias requiridas para o novo modelo.

Caso de que estes indicadores de seguimento mostrásenos insuficientes, tomaríanse as medidas adecuadas para revertir a situación e orientar os contidos ou canles comunicativos cara a outra dimensión; é dicir, a estratexia de comunicación atoparase en permanente revisión como elemento primordial do modelo de xestión.

3.6. RECURSOS ECONÓMICOS

Na medida en que o horizonte temporal previsto supera os cinco anos, pódese considerar que existe un grao de incerteza significativo en factores determinantes para a configuración das necesidades orzamentarias do presente Plan, que aumenta para os últimos anos de vixencia.

Por este motivo, e partindo da premisa da consecución dos obxectivos establecidos, as diversas actuacións contempladas deben presentar un certo grao de flexibilidade para adaptarse, entre outros aspectos, á evolución económica e ambiental futura.

Móstrase a continuación unha estimación das necesidades orzamentarias para a execución das distintas liñas de actuación propostas. A desagregación anual para cada un dos Programas que desenvolven o Plan preséntase no seguinte cadro.

Programa	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	TOTAL	%
Programa de prevención	200 m	220 m	240 m	250 m	250 m	270 m	270 m	270 m	1,97 M	19,41
Programa de preparación para a reutilización	260 m	240 m	240 m	230 m	230 m	230 m	240 m	250 m	1,92 M	18,92
Programa de recollida selectiva	800 m	810 m	780 m	760 m	720 m	720 m	700 m	700 m	5,99 M	59,01
Programa de exemplaridade da Administración e de bo goberno	40 m	40 m	40 m	30 m	30 m	30 m	30 m	30 m	270 m	2,66
TOTAL (€)	1,30 M	1,31 M	1,30 M	1,27 M	1,23 M	1,25 M	1,24 M	1,25 M	10,15 M	100

De acordo ao anterior, **o orzamento operativo estimado para a correcta execución do Plan acadaría os 10,15 millóns €** para a totalidade do período que comprende o mesmo, repartidos entre os oito anos de vixencia do Plan.

Sobre esta previsión, unha parte dela sería achegada polos SCRAP de referencia para os residuos de envases, así coma tamén das axudas que o proxecto PIMA do MAPAMA poida articular e conceder para apoiar a implementación de certas liñas de traballo. O resto, sería sufragado polo Concello de Arteixo.

En calquera caso, en 2020 prevese realizar unha revisión do Plan que permita reaxustar as actuacións para acometer e, en consecuencia, o importe económico asociado actualizado a esa data.

Programa	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	TOTAL	%
Programa de prevención	200 m	220 m	240 m	250 m	250 m	270 m	270 m	270 m	1,97 M	19,41
Programa de preparación para a reutilización	260 m	240 m	240 m	230 m	230 m	230 m	240 m	250 m	1,92 M	18,92
Programa de recollida selectiva	800 m	810 m	780 m	760 m	720 m	720 m	700 m	700 m	5,99 M	59,01
Programa de exemplaridade da Administración e bo goberno	40 m	40 m	40 m	30 m	30 m	30 m	30 m	30 m	270 m	2,66
TOTAL (€)	1,30 M	1,31 M	1,30 M	1,27 M	1,23 M	1,25 M	1,24 M	1,25 M	10,15 M	100

3.7. SEGUIMIENTO E AVALIACIÓN

A evolución da xeración e xestión de residuos, a aprobación de nova normativa relacionada cos residuos e os cambios da conxuntura e do mercado fan necesario revisar periodicamente calquera planificación de residuos.

Adicionalmente comprobouse que este é un factor crítico de éxito no desenvolvemento da devandita planificación e no logro dos seus resultados. Neste sentido, para garantir o pleno desenvolvemento dos Programas e Liñas de Actuación recollidos no presente Plan, detállanse as ferramentas, metodoloxía e responsabilidades asociados ao seguimento e revisión periódica do Plan, que fagan posible avaliar o

grao de avance, detectar as dificultades e corrixir as desviacións, para acadar os obxectivos establecidos para os anos 2020 e 2025.

Este labor de seguimento e revisión periódica recaerá no Comité Técnico do Plan, o cal anualmente elaborará un informe que recolla como mínimo:

- O seguimento dos indicadores do Plan (co resultado acumulado dese ano vs. as metas de referencia).
- A avaliación de cada unha das actuacións en canto a grao de avance, achega real ao obxectivo, e valoración da medida.
- A satisfacción ou feed-back dos diferentes axentes involucrados no desenvolvemento do Plan ao longo dese exercicio, e da poboación en particular.

O devandito informe acompañarase dun resumo executivo anual que expuxen de maneira sintetizada os resultados no cadro de mando de indicadores, así coma as propostas de modificación a acometer no Plan, caso de ser necesario.

O Plan será acompañado, no primeiro período, cun Plan de acción específico para a primeira anualidade 2018, coincidente co lanzamento do novo modelo de xestión, sobre o que se irán realizando as avaliacións anuais que irán actualizando o documento. Tras ese primeiro ano, será fundamental realizar unha revisión exhaustiva da implantación, que levará a publicación de resultados e información pública respecto diso, e o desenvolvemento dun novo Plan de traballo para o seguinte bienio, que se continuará revisando anualmente.

A revisión final do plan realizarase no último ano de vixencia do mesmo, no ano 2025, contando para iso cos datos e indicadores dos inventarios previos. Esta revisión permitirá avaliar os resultados obtidos no período de vixencia e proporcionará a base para realizar a planificación do novo plan de residuos que substitúa ao que se presenta neste documento.

Finalmente, e para avaliar o cumprimento os obxectivos estratéxicos, móstranse os **indicadores** que se propoñen na táboa que segue:

Obxectivos estratéxicos	Obxectivos parciais	Indicadores
Reducir a xeración da cantidade total de residuos nun 10% para 2020 respecto á xerada en 2010	Reducir a xeración da cantidade total de residuos nun 10% para 2020 respecto da xerada en 2010 Acadar a cifra de 435 kg/hab.ano para 2020 e 420 kg/hab.ano de residuos urbanos domiciliarios para 2025. Redución da xeración dun 10% de biorresiduos mediante prácticas de compostaxe.	Toneladas xeradas de residuos domésticos e comerciais ao ano. Toneladas xeradas de residuos domésticos e comerciais per cápita (kg/hab·año).

Contribuír á preparación para a reutilización, o reciclado e a valorización de residuos nun un 50% para 2020	Preparación para a reutilización dun 3% dos RAEE xerados para o 2020 e dun 7% para o 2025. Preparación para a reutilización e reciclaxe das correntes reciclables (papel e cartón, vidro, envases lixeiros) dun mínimo do 55% para 2020 e do 65% para 2025. Recuperación efectiva dos biorresiduos nun 30% para 2020 e nun 60% para 2025. Acadar os niveis de eficiencia mínimos en materia de recuperación de fraccións menores, como pilas (até un 65% en 2020 e até un 85% en 2025), aceites vexetais, téxtiles.	Taxa global de recollida. Taxa de recollida selectiva de biorresiduos. Taxa de recollida selectiva de papel, vidro, envases lixeiros. Taxa de recollida selectiva de RAEE (kg./hab.ano). Taxa de recollida selectiva de pilas e baterías. Taxa de recollida selectiva de aceites e graxas comestíbeis. Taxa de recollida selectiva de téxtiles e fracción reutilizable da mesma. Número de sistemas de recollida postos en marcha en colaboración cos axentes afectados. Número de iniciativas identificadas referidas á reutilización, reparación ou reforma de materiais. Alcance da campaña de comunicación sobre reutilización (usuarios totais). Número de mercados ou actividades de troco organizadas e número de asistentes.
Mellorar a información e a transparencia en materia de residuos	Non definidos.	Usuarios rexistrados na plataforma ou canle municipal habilitado para os efectos. Número de visitas ou consultas realizadas mensualmente.

4. INSTRUMENTOS DO PLAN

No presente Plan Municipal de Xestión de Residuos de Arteixo definíronse uns principios e uns obxectivos estratéxicos para resolver as problemáticas principais e para crear un marco máis avanzado en materia de residuos aliñado coas políticas europeas.

Estes obxectivos desenvólvense en catro programas de actuación e devanditos programas levan unha serie de instrumentos a poñer en xogo que concretan e materializan as actuacións que se reflicten en cada unha das liñas correspondentes. A modo de resumo e para un mellor entendemento das implicacións do Plan, especifícanse a continuación os principais instrumentos que o articulan.

Instrumentos de planificación

Configuración dunha nova estratexia municipal de xestión de residuos, xustificando unha renovación de directrices a considerar conforme a uns obxectivos claros e ambiciosos.

Instrumentos normativos

Acompañamento dunha ordenanza de xestión de residuos municipal, así coma unha ordenanza fiscal que a soporte.

Desenvolvemento de procedementos e boas prácticas para a correcta xestión dos residuos de competencia municipal.

Instrumentos de difusión

De acordo ao Programa de exemplaridade e bo goberno, para explicar os pormenores da nova xestión aos distintos usuarios.

Compromiso de transparencia continua.

Instrumentos de promoción económica

Estudo de viabilidade para a implantación potencial de sistemas de pago por xeración, en función das experiencias para avaliar.

Ferramenta económica para incentivar as boas prácticas e a minimización de residuos a refugar á canle municipal.

Apoio a determinadas iniciativas sociais no marco do fomento do emprego verde.

Instrumentos de seguimento e control

Creación do Comité Técnico, encargado de realizar o seguimento oportuno, tanto da implantación inicial como do desenvolvemento paulatino, conforme á medición de indicadores, a súa avaliación e posible intervención.

Plan de inspección para avaliar a calidade da prestación de servizos e da resposta cidadá.

Instrumentos de coordinación e participación

Creación do Órgano de Coordinación de Residuos, dependente do Comité Técnico.

Coordinación e colaboración con outras áreas municipais, como Economía ou Urbanismo.

Acordos voluntarios con produtores específicos, xestores ou Sistemas Compartidos de Responsabilidade Ampliada do Produtor (SCRAP).

Instrumentos de información e sensibilización

Web municipal actualizada con información: recomendacións, pautas, resultados e indicadores.

Xornadas Técnicas e formación cara a poboación en xeral e produtores en particular.

Campañas de sensibilización a usuarios do sistema, orientadas cara ao seu casuística concreta.

Instrumentos da xestión da calidade e medio ambiente

Adquisición dun compromiso municipal baseado na responsabilidade social corporativa (RSC), a través dunha memoria que cumpra cos requisitos do GRI (Global Reporting Initiative) como estándar de transparencia para os organismos en tres vertentes: ambiental, económico e social.